

Tiltakskort for tvangsekteskap

En veiledning til hvordan saksbehandlere i Asylavdelingen skal legge til rette for å identifisere og følge opp mulige ofre tvangsekteskap.

Hva er tvangsekteskap?

Tvangsekteskap er et ekteskap som er inngått mot en eller begge ektefellenes vilje, ved press, trusler eller annen psykisk eller fysisk vold.

Når er det mistanke om tvangsekteskap?

Det kan være mistanke om tvangsekteskap dersom

- søkeren kommer fra land, områder eller etniske grupper der tvangsekteskap er utbredt,
- er ung kvinne eller mindreårig jente, og
- er i en livssituasjon der ekteskapsinngåelse er relevant tema, for eksempel der søkeren
 - er i gifteklar alder
 - har inngått ekteskap i Norge eller før ankomst til Norge
 - er i følge med ektemann/forlovede/kjæreste
 - er medfølgende jentebarn i gifteklar alder

Vær særlig oppmerksom hvis søkeren fremstår som yngre enn oppgitt alder.

Du finner mer informasjon i [IM 2015-007](#) Identifisering og oppfølging av asylsøkere utsatt for tvangsekteskap eller annen vold i nære relasjoner

Hvis du trenger mer informasjon eller veiledning kan du også ta kontakt med Kompetanseteamet mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. På mail: E-post: kompetanseteamet@bufdir.no, eller telefon: 478 09 050.

Hva skal du gjøre ved mistanke om tvangsekteskap?

1) Spør

Hvis du har rimelig grunn til å tro at personen er eller kan bli, utsatt for tvangsekteskap, skal du spørre om personen har behov for oppfølging.

Eksempel:

«Vi vet at noen kvinner/jenter kan være gift mot sin vilje / kan bli gift mot sin vilje i Norge.

- Er du i en slik situasjon?
- Er det noen som bestemmer over deg, eller noen du er redd for i Norge?»

Hvis det kommer frem opplysninger som indikerer fare for tvangsekteskap skal du kartlegge risikoen nærmere. Se forslag til spørsmål i [IM 2015-007](#) Identifisering og oppfølging av asylsøkere utsatt for tvangsekteskap eller annen vold i nære relasjoner.

2) Informer om rettigheter og hjelpetilbud

Hvis du har grunn til å tro at søkeren kan være utsatt for tvangsekteskap skal du informere om rettigheter og hjelpetilbud

Eksempel:

«I Norge er det straffbart å tvinge noen til å gifte seg. Hvis noen gifter seg mot sin vilje etter å ha blitt utsatt for press, trusler eller annen psykisk eller fysisk vold, kalles det et tvangsekteskap. De som er utsatt for tvangsekteskap eller vold kan få hjelp i Norge. De kan få

- trygg bolig på et krisesenter eller fra barnevernet
- hjelp til å gjøre ekteskapet ugyldig
- skilsmisse
- gratis hjelp fra advokat

Har du noen spørsmål til denne informasjonen? Ønsker du hjelp til å komme i kontakt med noen som kan hjelpe deg?»

Du kan finne mer informasjon til søkeren om rettigheter og hjelpetiltak i ASAs [IM 2015-007](#) Identifisering og oppfølging av asylsøkere utsatt for tvangsekteskap eller annen vold i nære relasjoner

Hva skal du gjøre hvis søkeren opplyser å være utsatt for tvangsekteskap?

1) Vurder behov for akutt oppfølging

Hvis søkeren kan være i akutt fare, skal du sikre at søkeren umiddelbart får nødvendig hjelp. Dette vil særlig gjelde i situasjoner der søkeren ikke kan reise tilbake til mottak eller privat bolig av sikkerhetshensyn.

Hvis du er i tvil

- spør søkeren («Trenger du hjelp med en gang?»)
- be om veiledning fra Kompetanseteamet mot tvangsekteskap og kjønnslemlestelse (se over).

Ved behov for akutt oppfølging, skal du

- ringe politiet (02800) ved behov for akutte sikkerhetstiltak
- ringe barneverntjenesten/barnevernsvakten, hvis søkeren er enslig mindreårig eller medfølgende barn
- kontakte et krisesenter ved akutt behov for trygg bolig (gjelder voksne og eventuelt deres medfølgende barn), se oversikt over kontaktinformasjon på [Krisesentersekretariatets nettside](#).

- ringe mottakslederen hvis søkeren skal tilbake til mottaket etter intervjuet

Hvis søkeren bor i mottak, skal håndteringen skje så langt det er mulig i samråd med UDIs regionkontor.

Ved indikasjoner på straffbare forhold eller ved fare for noens liv eller sikkerhet, skal du eskalere saken i henhold til eskaleringspyramiden, se [IM 2010-012](#) UDIs eskaleringspyramide.

3) Tilby å kontakte hjelpeinstanser og gi kontaktinformasjon (for voksne)

Gi søkeren informasjon om

- muligheten til å kontakte politiet (telefon 08200 eller nødnummer 112).
- Alarmtelefonen for barn og unge Telefon: 116 111, e-post:alarm@116111.no, hvis søkeren er mindreårig
- muligheten for å få et trygt sted å bo på krisesenter (gjelder voksne), se oversikt over kontaktinformasjon på Krisesentersekretariatets nettside.
- mulighet til å ringe Røde Kors-telefonen om tvangsekteskap og kjønnslemlestelse for å få råd og veiledning, på e-post info.tvangsekteskap@redcross.no eller telefon 815 55 201
- Alarmtelefonen for barn og unge Telefon: 116 111, e-post:alarm@116111.no, hvis søkeren er mindreårig
- Gi søkeren utskrift av Bufdirs brosjyre om konvensjoner og lover om tvangsekteskap (oversatt til arabisk, engelsk, farsi, pashto, russisk, somali, sorani, tyrkisk og urdu).

Hva skal du gjøre hvis det er behov for å gi opplysninger til andre?

1) Informer Region- og mottaksavdelingen (RMA) og eventuelt mottaket der søkeren bor

RMA kan ha behov for informasjon

- for å legge til rette for et trygt bomiljø
- ved behov for oppfølging på grunn av fysiske eller psykiske helseproblemer

Du trenger ikke samtykke fra søkeren for å gi informasjon til RMA eller mottak.

Du skal gi informasjon ved å

- skrive et notat til RMA i DUF med tilstrekkelig informasjon til at regionkontoret og/eller mottaket kan følge opp
- ringe mottakslederen ved behov for umiddelbar oppfølging, for eksempel om søkeren er svært oppskaket etter intervjuet, har opplyst

om selvmordstanker eller det er andre akutte forhold (telefonsamtaler skal alltid registreres som et telefonnotat i DUF).

For mer informasjon om

- rutiner for varsling, se punkt 3.3 [RS 2014-024](#) Varsling mellom asylmottak og UDI ved kriminalitet, uro og alvorlige hendelser
- registrering i DUF, se DUF- brukerveiledning

2) Vurder å varsle politiet

Du har plikt til å gi opplysninger til politidistriktet der søkeren bor, uten hinder av taushetsplikt for å avverge visse alvorlige straffbare handlinger, for eksempel om søkeren opplever vold eller trusler i Norge. I akutte tilfeller skal du også vurdere å varsle politidistriktet der intervjuet gjennomføres.

Du skal gi informasjon ved å

- skrive brev til lokalt politidistrikt i DUF. Brevet skrives ut, og sendes som vanlig post (ikke som elektronisk korrespondanse i DUF)
- ringe politiet ved behov for akutt oppfølging (telefonsamtaler skal alltid registreres som et telefonnotat i DUF).

For mer informasjon om registrering i DUF, se [DUF-brukerveiledning](#).

3) Vurder å varsle barneverntjenesten

Du har meldeplikt til barneverntjenesten hvis du har grunn til å tro at et barn

- blir mishandlet, er vitne til mishandling eller utsatt for andre former for alvorlig omsorgssvikt
- har vist vedvarende alvorlige atferdsvansker, eller
- blir utsatt for menneskehandel

Du skal gi informasjon ved å

- skrive bekymringsmelding til aktuell barneverntjeneste i DUF. Brevet skrives ut og sendes som vanlig post.
- ringe barnevernet ved behov for akutt oppfølging (telefonsamtaler skal alltid registreres som et telefonnotat i DUF).

For mer informasjon om

- rutiner for varsling, se [RS 2014-015](#) Opplysningsplikt til barnevernet.
- registrering i DUF, se DUF- brukerveiledning.